

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2019. gada 22. novembrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto akciju sabiedrības „Latvijas Gāze” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 151/2019) un lūgumu par informācijas ierobežotas pieejamības statusa noteikšanu (reģ. Nr. 707),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes (turpmāk – Regulators) 2019. gada 18. aprīļa lēmumu Nr.1/7 „Dabasgāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumi biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem un dabasgāzes lietotājiem” (turpmāk – apstrīdētie noteikumi) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 64., 89. pantam un 105. panta pirmajam teikumam, kā arī Enerģētikas likuma 45. panta septītajai daļai un 84.¹ panta pirmajai daļai;

1.2. atzīt Enerģētikas likuma 84.¹ panta pirmo daļu (turpmāk arī – apstrīdētā likuma norma) par neatbilstošu Satversmes 64. pantam;

1.3. noteikt ierobežotu pieejamību pieteikumā un tā 15. pielikumā norādītajai informācijai, kas citstarp satur ziņas par Pieteikuma iesniedzējas koncernā ietilpstošās akciju sabiedrības „Gaso” finanšu rādītājiem,

komercdarbības organizācijas struktūru un metodēm, pamatlīdzekļu uzskaitījumu un to aprakstu, vērtības noteikšanu un informāciju par klientiem.

2. Apstrīdētie noteikumi nosaka dabasgāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumus biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem un dabasgāzes lietotājiem.

Savukārt apstrīdētā likuma norma noteic: „Regulators apstiprina dabasgāzes pārvades sistēmas operatora izstrādātos dabasgāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumus biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem un dabasgāzes lietotājiem un dabasgāzes sadales sistēmas operatora izstrādātos dabasgāzes sadales sistēmas pieslēguma noteikumus dabasgāzes lietotājiem. Minētajiem noteikumiem jābūt objektīvi pamatotiem, ekonomiski attaisnotiem, taisnīgiem, vienlīdzīgiem un atklātiem. Regulators var ierosināt dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumu pārskatīšanu un pieprasīt, lai attiecīgais dabasgāzes sistēmas operators noteiktā termiņā iesniedz dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumu projektu.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 3. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums izvērtēt apstrīdēto noteikumu un likuma normas atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Pieteikuma iesniedzēja apstrīd likuma normas un Regulatora noteikumu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa paredz, ka vairāku normatīvo aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā citstarp ir pieļaujama gadījumā, kad tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz to pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas. Apstrīdētie noteikumi izdoti saskaņā ar Enerģētikas likuma 84.¹ panta pirmo daļu. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga vienā pieteikumā apstrīdēt likuma normas un Regulatora noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēkā tiesību normām.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēja ir vienīgā akciju sabiedrības „Gasó” akcionāre. Saskaņā ar izsniegto licenci minētā sabiedrība esot vienīgais dabasgāzes sadales sistēmas operators Latvijā, kas nodrošinot dabasgāzes piegādi no pārvades sistēmas līdz gala patērētājiem. Dabasgāzes sadales segments esot viens no būtiskākajiem Pieteikuma iesniedzējas koncerna uzņēmējdarbības segmentiem. Apstrīdētie noteikumi pieļaujot to, ka jebkurš dabasgāzes lietotājs var pieslēgties pie dabasgāzes pārvades sistēmas bez sadales sistēmas operatora starpniecības. Tādējādi esot ierobežotas Pieteikuma iesniedzējas koncernā ietilpstošās akciju sabiedrības „Gasó” uz licences pamata iegūtās tiesības veikt komercdarbību dabasgāzes sadales sistēmas jomā.

Pieteikuma iesniedzēja ir norādījusi gan juridiskus argumentus, gan sniegusi ekonomisku pamatojumu tam, ka apstrīdēto noteikumu pieņemšanas rezultātā ir samazinājusies tās koncerna vērtība un tādējādi ir aizskartas tai Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētie noteikumi neatbilst Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam teikumam, pārkāpj no Satversmes 1. un 89. panta izrietošo labas pārvaldības principu, labas likumdošanas, tiesiskās paļāvības un tiesiskās drošības principus, kā arī neatbilst Enerģētikas likuma 45. panta septītajai daļai un 84.¹ panta pirmajai daļai. Ievērojot to, ka apstrīdētie noteikumi ir izdoti saskaņā ar Enerģētikas likuma 84.¹ panta pirmo daļu, Pieteikuma iesniedzējas tiesību uz īpašumu aizskārums radot arī apstrīdētā likuma norma, kas neatbilstot Satversmes

64. pantam, jo pieļaujot, ka ārējo normatīvo aktu izdod privāto tiesību juridiska persona.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa nosaka, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Savukārt 19.² panta sestās daļas 2. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums paredz: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskārums brīža.

Tā kā Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārums izriet no apstrīdētajiem noteikumiem, kas ir izdoti, pamatojoties uz apstrīdēto likuma normu, konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no 2019. gada 25. aprīļa, kad stājās spēkā apstrīdētie noteikumi. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2019. gada 25. oktobrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto noteikumu iespējamo neatbilstību Satversmes 1., 64., 89. pantam un 105. panta pirmajam teikumam, kā arī Enerģētikas likuma 45. panta septītajai daļai un 84.¹ panta pirmajai daļai un par apstrīdētās likuma normas iespējamo neatbilstību Satversmes 64. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

9. Papildus prasījumam atzīt tiesību normas par neatbilstošām augstāka juridiska spēka tiesību normām, Pieteikuma iesniedzēja ir lūgusi noteikt ierobežotu

pieejamību pieteikumā un tā 15. pielikumā ietvertajai informācijai, kam ir noteikts komercnoslēpuma statuss.

Satversmes tiesa saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmās daļas trešo teikumu ir noteikusi kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā ir izlemjams jautājums par lietas materiālos ietvertās informācijas pieejamības ierobežošanu. Atbilstoši minētajai kārtībai šo jautājumu pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemj Satversmes tiesas kolēģija, kura izskata attiecīgo pieteikumu (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 22. novembra lēmumu „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”*).

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka pieteikumā un tā pielikumā Nr. 15 minētajai informācijai par akciju sabiedrības „Gaso” komercdarbības organizācijas struktūru un metodēm, finanšu rādītājiem, pamatlīdzekļu uzskaitījumu un to aprakstu, vērtības noteikšanu un klientiem saskaņā ar Komerclikuma 19. pantu ir piešķirts komercnoslēpuma statuss. No Pieteikuma iesniedzējas lūguma secināms, ka tā vēlas, lai tiktu ierobežota tās norādītās informācijas pieejamība personām, kas nav lietas dalībnieki.

Likuma „Par tiesu varu” 28.³ panta otrā daļa noteic, ka lietas materiāli līdz brīdim, kad spēkā stāties tiesas galīgais nolēmums šajā lietā, ir pieejami tikai tām personām, kurām šādas tiesības paredzētas procesuālajos likumos. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 24. pantam tiesības iepazīties ar vēl neizskatītas lietas materiāliem ir tikai konkrētās lietas dalībniekiem – pieteikuma iesniedzējam un institūcijai vai amatpersonai, kas izdevusi apstrīdēto aktu. Tas pats attiecas arī uz tiesībām saņemt lietas materiālos iekļautu dokumentu kopijas (*sk. arī Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 14. maija lēmuma lietā Nr. SKA-511/2010 8. punktu*).

Ņemot vērā, ka Pieteikuma iesniedzējas lūgumā minētā informācija līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai ir pieejama vienīgi lietas dalībniekiem, ierobežot tās pieejamību trešajām personām nav nepieciešams.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējas lūgums noraidāms.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2019. gada 18. aprīļa lēmuma Nr. 1/7 „Dabaszāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumi biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabaszāzes sistēmas operatoriem un dabaszāzes lietotājiem” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 64., 89. pantam un 105. panta pirmajam teikumam, kā arī Enerģētikas likuma 45. panta septītajai daļai un 84.¹ panta pirmajai daļai un Enerģētikas likuma 84.¹ panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam” pēc pieteikuma, kuru iesniegusi akciju sabiedrība „Latvijas Gāze” (pieteikums Nr. 151/2019).

2. Uzaicināt institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus, – Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju un Saeimu – **līdz 2020. gada 22. janvārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Noraidīt šā lēmuma 1.3. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš